

Večernik

Leto V. (XII.), štev. 275

Maribor, četrtek 3. decembra 1931

»JUTRA«

Za razumevanje nedeje in praznikov vsak dan ob 16. ur

Račun pri poštnem ček zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, deslatvjen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Ognjišča evropskega nemira

Dogodki v Nemčiji, Avstriji in na Madžarskem nam dan na dan bolj jasno dokazujejo, da se radikaliziranje širokih ljudskih mas vedno bolj naglo razvija. Na eni strani rastejo ekstremni nacionalisti, na drugi pa ekstremni levičarji. Vendar je porast nacionalistov zaenkrat mnogo bolj močan in nagel kakor levičarjev. Pospešuje ga psihoza, ki jo ustvarja stara mentaliteta nekdanjega nemškega in madžarskega »Herrenvolka«, ki se ne more in neče vživeti v stvarno dejstvo, da so s koncem svetovne vojne nehali tudi tisti časi, ko so slovanski in drugi narodi bili le tihi in poslušni hlapci Berlina, Dunaja in Budimpešte.

V Nemčiji presenečajo vsake volitve z novimi, docela nepričakovano visokimi zmagami narodnih socialistov, v Gradcu pa je v nedeljo dejal voditelj avstrijskih heimwehrovcev, knez Starhemberg, da ni več daleč čas, ko bo prevzel v svoje roke usodo avstrijskega ljudstva. Kako si ta »prevzem« zamišlja, gospod knez sicer ni povedal, a zdi se nam, da se ne motimo veliko, če mislimo, da hoče do cilja po isti poti, po kateri je skušal dr. Pfrimer postati diktator Avstrije. Temu se je namera sicer ponesrečila, a zakaj, to še danes ni jasno. Knez Starhemberg bo kot njegov naslednik gotovo vzel stvar v roke z druge strani. Prerokovati je vedno težko in riskantno, a tokrat bi si skoraj upali napovedati, da bo novi heimwehrovski pučist prav gotovo uspel, kajti za njim so še druge sile, močnejše kakor so bile za dr. Pfrimerjem klavernerja spomina.

Prav te dni pa so tudi Prebujajoči se Madžari zopet dvignili glavo in je malo je manjkalo, da niso zagospodarili v Budimpešti. Madžarska vlada in njeni organi trdijo sedaj sicer, da so prevrat pripravili navadni razbojniki, ki so se hoteli v zmedli, ki bi nastala, le osebno okoristiti, a tega jim nihče na svetu ne verjame. Vse bolj jasno in odkrito govori poročevalec znanega londonskega veldnevnika »Daily Telegrapha«, ko pravi, da so prevrat započeli madžarski fašistično navdahnjeni nacionalisti, ki so hoteli vreči sedanji režim in uvesti novega v reakcionarnem pravcu Hitlerjeve narodnosocialistične stranke. Voditelji prevrata pa so bili isti, ki so uvedli 1. 1920. znani belgi teror. Eden izmed njih je general Biks, ravnatelj vojaškega geografskega zavoda, ki gotovo ne spada med »razbojnike«. Prevrat se jim sedaj še ni posrečil, a kdo ve, če je s tem pokopana tudi misel, ki ga je pripravljala?

Zelo zanimiva je pa tudi razprava drugega londonskega veldnevnika, znanih »Times«, v kateri trdijo, da je že v najbližjem času pričakovati vstop narodnih socialistov v nemško vlado. Da, še več, Hitler sam naj bi postal celo državni kancelar, naslednik sedanjega dr. Brüninga. List se sicer nadeja, da se s tem smer nemške notranje in zunanje politike ne bo preveč spremenila, a za to na-

Priprave za fašistično diktaturo v Nemčiji

VATIKAN IN NEMŠKI NARODNI SOCIALISTI. — HITLERJEVO POTOVANJE V RIM.

BERLIN, 3. decembra. Ker so se v zadnjem času razširile vesti o kombinaciji koalicije centra in narodnih socialistov, je zašel centum zaradi svoječasne odklonilnega stališča katoliškega episkopata Nemčije do Hitlerjevcev v težko zadrego. Nemški škofje so, kakor znano, prepovedali vsem katolikom pristop k narodnosocialistični stranki, in to celo z grožnjo izključitve iz cerkve. Iz zanesljivega vira se doznava, da je te dni odšel voditelj centumove frakcije, prelat Kaas, v Rim, da se o tej zadevi posvetuje z Vatikanom, ki pa stoji prekoslej na stališču, da je nemogoče vsako sodelovanje katolikov s Hitlerjevim pokretom, ki je protiven cerkvi in veri. Prelatu Kaasu so celo nasvetovali,

naj gre centum raje v opozicijo, kakor v koalicijo z narodnimi socialisti. V zvezi s tem namerava odpotovati Hitler te dni sam v Rim, da posreduje pri Vatikanu. V ostalih političnih krogih se pa zatrjuje, da gre Hitler v Rim pred vsem zato, da stopi v stik s fašističnim vodstvom, ker hoče zgraditi svojo »tretjo državo« popolnoma po fašističnem vzorcu in uničiti s tem do cela socialno demokracijo. Če se mu bo pri tem posrečilo pridobiti zase tudi Vatikan, bo imel ob povratku v Nemčijo mnogo lažje stališče. Socialisti pa že sedaj napovedujejo narodnim socialistom najostrejši boj in bodo skušali uveljaviti fašistično diktaturo v Nemčiji preprečiti z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

Zanimivo pastirsko pismo madžarskega episkopata

ZA ODPRAVO BREZPOSELNOSTI IN SOCIALNIH KRIVIC.

BUDIMPEŠTA, 3. decembra. Madžarski episkopat je pod vodstvom budimpeštanskega primasa dr. Seregyja izdal pastirsko pismo, v katerem govori o sedanjih gospodarskih krizi. Pastirsko pismo naglašja, da je sedaj, ko so tisoči in milijoni ljudi brez posla in kruha, dolžnost bogatih pripraviti delo in kruh vsem potrebnim. Prav ta-

pa je to dolžnost tudi javnih oblastev, ki morajo mimo tega poskrbeti za primerne zakone in odredbe. Določanje mezd in plač se ne more ravnati le po enostranskih kapitalističnih interesih. Ob koncu se pa pastirsko pismo obrača proti razrednemu boju za solidarno sodelovanje vseh stanov.

Pivovarna Union pred sodiščem

LJUBLJANA, 3. decembra. Danes je bila tu prva ustnena glavna razprava o obtožbi, katero je banska uprava vložila pri tukajšnjem državnem pravdnstvu proti delniški družbi pivovarne Union zaradi navijanja cen. Pivovarna prodaja kvas po 31 Din kg, dočim bi ga smela po izjavi strokovnjakov računati največ po 20 Din. Razprava pa je bila odgojena, ker se bodo zaslila še mnenja drugih strokovnjakov, ki bodo pregledali tudi poslovne knjige, dočim bodo morali inženirji ugotoviti kapaciteto strojev. Obtožena pivovarna se brani s trditvijo, da so vse proizvajalke kvasa v Jugoslaviji sicer združene v zagrebški družbi »Fermente«, cene se pa določijo vedno v sporazumu s trgovskim in finančnim ministrstvom.

NOV UMOR SREDI SOFIJE.

SOFIJA, 3. decembra. Sinoči je bil v sredini mesta izvršen nov politični umor. Pristaši Mihajlova so ustrelili voditelja Protogeristov Dimitrija Ničeva. Atentatorji so streljali z ulice skozi okno v kavarno in so nato pobegnili.

do ni vsaj doslej še nobene stvarne garancije. Še manj pa moremo verjeti, da bi Hitler in njegova stranka za dobroto vlade žrtvovala tudi za bodočnost svoje cilje in načrte, ki so dovolj znani in jasni in ki se nikakor ne dajo spraviti v sklad s pomirjevalno politiko zapadne Evrope. Zastí Francije.

Tako vidimo, da se v Nemčiji, Avstriji in na Madžarskem pripravljajo dogodki, ki so kaj malo razveseljivi in ki bi mogli docela porušiti sedanje ravnanje evropske politike. Nov dokaz, da so prav te tri države ognjišča vsega evropskega nemira in v veliki meri tudi gospodarske krize.

Narodni poslanec Krejči med svojimi volilci

Na praznik »Zedinjenja« dne 1. tm. nas je obiskal narodni poslanec za desni mariborski breg g. ravnatelj Anton Krejči na Spodnji Polskavi, v Slovenski Bistrici in v Framu. Na Spodnji Polskavi se je njegovega zborovanja v gostilni Zicherl udeležilo krog 300 ljudi, ki so izredno pozorno sledili izvajanjem g. poslanca o aktualnih gospodarskih problemih. Navzočih je bilo poleg kmetovalcev in obrtnikov tudi mnogo delavcev s Pragerskega in iz Gornje Poljskave.

Nato se je g. Krejči odpeljal v Slovensko Bistrico, kjer so ga njegovi številni volilci zelo iskreno sprejeli v hotelu »Beograd«. Med drugimi so bili navzoči tudi novi slovenjebistriški župan g. dr. Sajovic, g. dr. Pučnik in g. Vinko Gorenjak. Tudi tu se je g. poslanec porazgovoril z zborovalci o najaktualnejših vprašanjih in o programu svojega parlamentarnega delovanja.

Tretji sestanek je bil v Framu, kjer se je g. poslanec sestal s tamkajšnjimi mlinarji, ki so zaradi sedanje krize še prav posebno prizadeti. Nadaljnje sestanke pa bo g. poslanec sklical po vrnitvi iz Beograda.

Iz Razvanja

Proračun za leto 1932 je občanom razporejen na vpogled med uradnimi urami v občinski pisarni. Izdatki so znatno nižji kot v tekočem proračunskem letu, temu primerno se bodo znižale tudi občinske doklade, kar je seveda v času sedanje gospodarske krize pravilno. Sploh je delo občinskega odbora pod vodstvom agilnega župana g. Korošca v zadnjem času usmerjeno, da se občanom ne nalaga prevelikih bremen. — Pretečeno sredo je bil ob veliki udeležbi domačinov in občanov sosednih občin pokopan 64letni Muhič Jožef, posestnik in kovaški mojster v Razvanjah. Rajni je bil daleč naokrog znan in priljubljen, kar je pričal njegov pogreb. Pogreba se je udeležilo korporativno domače gasilno društvo, ter zastopniki sosednih gasilnih društev. Na stopnici sosednih gasilnih društev. Na domu in na grobu so mu zapeli razvanski pevci ganljivi žalostinki, pa tudi domača godba je spremlila svojega prijatelja do groba. Ob grobu pa se je od rajnega vaščana, dobrega sosedu in postrežljivega mojstra-kovača poslovil z besedami, ki so segale v srca, župan g. Korošec. Omenjal je lepe lastnosti rajnega, ki bi naj vsem služile v vzgled. Naj dohri mož počiva v miru!

ZATVORITEV PARIŠKIH GLEDALIŠČ.

PARIZ, 3. decembra. Ker državni fiskus noče znižati davka na gledališka podjetja, so imeli včeraj vsi ravnatelji pariških gledališč skupno zborovanje, na katerem so sklenili prihodnji teden zapreti vsa gledališča.

Pri hemoroidalni bolezn, zagatenju, natrganih črevih, abscesih, sečnem pritisku, odebelih jetrih, bolečinah v križu, tesnobi v prsih, hudem srčnem utripanju, napadih omotice prinaša uporaba naravne Franz Josefove grenčice vedno prijetno olajšanje, čisto tudi popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni svetujejo v mnogih slučajih, da naj pijejo taki bolniki vsak dan zjutraj in zvečer pol čaše »Franz Josefove« vode. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Mariborski in dnevi drobiž

Ustanovitev Osrednje mlekar-ske zadruga v Mariboru

Že včeraj smo poročali o akciji, ki je bila uvedena po iniciativi banske uprave v Mariboru in v okolici za preskrbo zares zdravega mleka po enotnih cenah. Po ustanovitvi krajevnih Mlekar-skih zadrug po naših vaseh, je sklical odposlanec banske uprave g. Franjo Pavica na praznik, dne 1. t. m. popoldne ob 15. uri v Narodni dom ustanovno zborovanje za Osrednje mlekar-sko zadrugo v Mariboru. Interesenti so se vabilu odzvali v zelo častnem številu, posebno mnogobrojno so pa bili zastopani Spodnjepolskavčani, Račani in Orehovovaščani.

Zborovanje je otvoril g. refent Pavica, ki je uvodoma pozdravil navzoče in predlagal izvolitev predsednika zborovanja. Izvoljen je bil soglasno g. Janžekovič, načelnik okrajnega kmetijskega odbora. Navzoči pa so bili poleg delegatov z dežele tudi sreska načelnika gg. dr. Ipavica in Makor, šef Zdravstvenega doma g. dr. Vrtovec, mestni župan g. dr. Lipold, ki je vztrajal ves čas do 19. ure, zastopnik vi-

norejske šole g. Šiftar, živinorejski referent g. Martin Zupanc itd. V debato, ki se je razvila po poročilu g. Pavlice so posegli gg. dr. Vrtovec, sreski načelnik Makar, župan dr. Lipold, veleposestnik Zupanič iz Jarenine, Misita iz Jareninskega dola in drugi. Posebno stvarno so pa naglasili razne podrobnosti in potrebe gg. dr. Vrtovec, Zupanc in ktern iz Hoč.

Po triurni debati se je naposled izvolilo sledeče načelstvo nove prejemne zadruge: načelnik g. Janžekovič, podnačelnik g. Štern, odborniki pa gg. Aleksander Misita iz Jarenine, Alojzij Falež iz Rač, Jože Rajšp iz Spodnje Polskave, Franc Klasinc iz Hotinje vasi, Just Črnko iz Jarenine, Franc Fras iz Dobrenja, v nadzorstvo pa gg. Jakob Florjančič iz Sv. Miklavža, Karel Pohorc iz Selc, Viljem Eberl iz Št. Ilja in Ivan Perko iz Kamnice.

Nova zadruga bo v kratkem pričela poslovati.

Roman Večernika

Jutri, 4. decembra, začne izhajati novi roman. Kdor se hoče naslanjati ob res dobrem vzorcu angleške beletristike, sezi po njem!

Prinašali ga bomo tako, da se bodo posamezna nadaljevanja ujemala po obliki in velikosti. Tako si lahko naši naročniki hranijo delo stalne vrednosti, ki jih v naši prevodni literaturi nimamo preveč.

Imenovanje novega kanonika.

»Službene Novine« so včeraj objavile ukaz, s katerim je postavljen za kanonika stolnega kapitlja v VI. skupini državnih uradnikov g. dr. Josip Mirt v Mariboru.

Iz carinske službe.

Za carinskega posrednika pri glavni carinarnici v Mariboru je imenovan upokojeni carinik g. Boris Pipuš.

K novinarskemu koncertu.

V včerajšnjem našem poročilu o novinarskem koncertu dne 1. t. m. zvečer v Narodnem gledališču je tiskarski skrat samovoljno izpustil ime naše odlične pevke ge. Kovič-Zamejčeve, ki je nastopila poleg ostalih solistov ob klavirskem spremljanju g. prof. Mirka.

Smrt odlične slovenske operne pevke.

Dne 1. decembra je v Zagrebu od kapi zadeta umrla odlična slovenska operna pevka ga. Irma Polakova, bivša članica gledališč v Ljubljani, na Dunaju in v Zagrebu. Pokopali so jo danes. Slava njenemu spominu!

Razpis mesta knjižničarja.

Študijska knjižnica v Mariboru razpisuje mesto drugega knjižničarja. Mesto je sistematizirano za uradnika druge kategorije. Upoštevali se bodo absolventi klasične gimnazije. Prosilci naj vložijo prošnjo do 20. t. m. s prilogami na mestno načelstvo.

Iz novinarskega kluba.

Člani se v lastnem interesu naprošajo, da izroče najkasneje do 5. t. m. opoldne v redakciji »Maribor-er Zeitung« po dve fotografiji in Din 30 za železniške legitimacije, ker jih je treba nujno odposlati sekcijski v Ljubljano.

Koncert mladinskega pevskega zbora Trbovlje-Vode.

Mladinski pevski zbor rudarskih otrok iz trboveljskih revirjev, ki je priredil že več zelo uspešnih koncertov v Rogaški Slatini, Celju in Ljubljani, pride v nedeljo, 13. decembra t. l., tudi v Maribor, kjer bo koncertiral v Unionu. Vsi najmlajši slovenski glasbeni kritiki sodijo, da je zbor, kar se tiče glasovne kvalitete, prednašanja in izbranega programa, edinstven ne samo v Sloveniji, ampak tudi v celi državi. Zbor je za koncertno sezono 1931-32 dobil tudi najvišje priznanje s tem, da je prevzel pokroviteljstvo nad njegovimi umetniškimi koncerti. Nj. Visočanstvo prestolonaslednik Peter. Podrobno o programu in zboru bomo poročali prihodnjič. Za danes naj le opozorimo vso mariborsko javnost, šole še posebej, na to pomembno glasbeno prireditev.

Pozor na nove poštne pristojbine.

Opozorjamo cenjene naročnike, dopisnike in oglasnike, da so bile s 1. decembrom uveljavljene nove poštne pristojbine. Dosedanja pristojbina za navadna pisma do teže 20 gramov po 1 Din velja samo še za **krajevni promet**, n. pr. iz Maribora v Maribor, v medkrajevnem prometu pa znaša pristojbina za pisma do 20 gramov teže 1.50, od 20-25 gramov 2 Din. Dopisnice se morajo frankirati s 75 parami.

Obvestilo davkoplačevalcem.

V smisu § 6. zakona odnosno člena 18. uredbe o skupnem davku na poslovni promet, so davčni zavezanci dolžni v teku meseca decembra obvestiti pristojno davčno upravo, kako želijo v prihodnjem letu plačevati skupni davek na poslovni promet. Plačuje se lahko od prometa izvršenega v preteklem mesecu v 20 dneh, ko mine dotični mesec, če se je za podstavo obračuna izbral promet v gotovini in menicah, ali pa v 50 dneh, če se je za podstavo obračuna izbral promet po fakturali.

Prva razstava Umetniškega kluba »Brazda«.

Po dolgih letih preseljena bodo dne 6. t. m. stopili s svojimi deli naši slikarji in kiparji zopet strnjeno pred mariborsko javnost. V mali dvorani pivovarne Union bodo po prenovljenih stenah razstavljene oljne slike, akvareli, pasteli in grafika, na stojalih pa kipi. Razstavili bodo vsi naši znani in priznani umetniki iz Maribora in podeželskih krajev. Poleg domačih motivov bodo zastopani tudi interesantni kottički iz Macedonije, Jadrana, Gorenjske, Dolenjske itd. Otvoritev razstave bo v nedeljo ob 11. uri dopoldne, zaključek pa v nedeljo, dne 19. t. m. zvečer. Prepričani smo, da bo naša javnost razumela pomen te razstave in jo posetila v zares častnem številu.

Nova publikacija mesta Maribora.

Družba »Progres«, zavod za pospeševanje mednarodnih trgovskih zvez v Novem mestu, bo izdala z odobrenjem mariborske mestne občine kulturno-znanstveno, trgovsko-obrtno in tujsko-prometno knjigo »M e s t o M a r i b o r«. Knjiga bo pisana v slovenskem, srbohrvatskem, češkem, nemškem, francoskem in angleškem jeziku in okrašena z najlepšimi posnetki in motivi mesta in okolice. — Družba »Progres« je izdala doslej že dve knjigi: »Gorenjsko« in »Novo mesto«, da tako seznanja svet s krasotami naših krajev in mest in pospešuje mednarodne trgovske zveze. Industrijski, trgovski in obrtni krogi naj podprejo to akcijo z oglasi. Vsak inšert dobi knjigo zastonj. Družba »Progres« razpošilja svoje publikacije brezplačno vsem knjižnicam in tujsko-prometnim ustanovam v naši državi, kakor tudi vsem svetovnim ustanovam za pospeševanje mednarodnega tujskega prometa.

Ljudska univerza v Studencih pri Mariboru.

Danes, v četrtek, dne 3. t. m. ob 19. uri predava gospod Ciril Hočevnar o življenju na naših planinah. Predavanje bo pogočitovalo 35 skioptičnih slik iz prekrasne Logarske doline in veličastnih Savinjskih planin.

Predavanje o krasotah Julijskih Alp.

Zimskosportni odsek SPD je priredil sinoči predavanje o našem triglavskem pogorju, ki je sijajno uspelo. Predavatelj g. Cvetko Švigelj iz Ljubljane je navzoče popeljal ob spremljanju krasnih posnetkov naših gorskih orjakov, posebno v zimskem času, z izbranimi besedami v nepopisno lepo gorsko kraljestvo. Zelo so ugajali posnetki in motivi Bohinjskega jezera in mogočnega Triglava. Zimskosportni odsek SPD je priredil Mariborčanom res lep večer.

Obrtniški naraščaj je slovesno praznoval narodni praznik.

Kakor še nobeno leto, tako slovesno je letos proslavilo narodni praznik zedinjenja Obrtno društvo. Obrtni naraščaj se je v častnem številu zbral ob 9. uri na Rotovškem trgu. Zbrali so se tudi številni narodno zavedni mojstri, mojstrice in pomočniki. Po maši so se zbrali v dvorani Zadruga gospodarske banke, kjer je otvoril slavnost predsednik obrtnega društva g. Ivan Kvas. O pomenu narodnega zedinjenja in dragocenosti s krvjo priborjene svobode je govoril v izbranih besedah sreski šolski nadzornik g. Ivan Tomažič. O zgodovinskem pomenu narodnega praznika je predaval učenec tretjega letnika obrtne nadaljevalne šole. Zasluga, da je bila slovesnost tako svečano prirejena, gre agilnemu tajniku obrtnega društva g. Senčiču in predsedniku Zveze obrtnih društev g. Burešu.

Nov grob.

V splošni bolnišnici je preminul 68letni občinski delavec Josip Blazina. Blag mu spomin!

Napad s smrtnim izidom.

Pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah so včeraj napadli fantje 22letnega Martina Padovnika in ga nevarno oklali z noži. Težko ranjenega so pripeljali že sinoči v tukajšnjo bolnišnico. Danes popoldne pa je nesrečnež podlegel nevarnim poškodbam.

Vlom v poštni urad.

Preteklo noč je bilo vlomljeno v poštni urad v Slovenski Bistrici. Škoda, ki so jo vlomilci povzročili, še ni ugotovljena. Tja se je podal tudi mariborski daktiloskop g. Grubin.

Mesečno plačo je izgubila.

Na državni praznik je izgubila Angela Obranova, uradnica pri tukajšnjem okrožnem sodišču, celo svojo mesečno plačo v znesku 1250 Din. Denar je imela v rjavi kuverti, ki jo je izgubila na poti od sodišča do Aleksandrove ceste.

Tatvina kokoši.

Gostilničarju Ernestu Birtiču je odnesel tat v pretekli noči iz zaklenjenega kokošnjaka 8 kokoši, pristne štajerske pasme, vrednih 400 dinarjev.

Opozorilo trafikantom!

Glavna tobačna zaloga prosi trafikante, da priložijo pri vplačilih v smislu nove odredbe seznam številke ter serije vplačanih tisočakov ter navedejo tudi natančno svoje ime.

T. K. Triglav

priredi dne 5. decembra ob 20. uri zvečer v vseh prostorih Narodnega doma Miklavžev večer. Darila sprejema hišnik.

Miklavžev večer Jadrana.

Miklavžev večer priredi pevsko društvo Jadran v nedeljo 6. t. m. ob 16. uri v veliki dvorani Narodnega doma. Prireditelj bo pri pogrnjenih mizah. Vstopnine ni, vendar se bodo prostovoljni prispevki hvaležno sprejemali. Program: navor, deklamacije, petje in otroška igra z nastopom Miklavža v spremstvu angelov in peklenskih. Darila se bodo sprejemala v nedeljo od 9. do 16. ure v Narodnem domu. Za obilen obisk se priporoča odbor.

Miklavžev večer

priredi »Podporno društvo paznikov moške kaznine« v Mariboru dne 6. decembra v dvorani g. Renčlja na Pobrežju. Spored: Obdarovanje otrok in prosta zabava. Začetek ob 16. uri. Vstopnina 5.— Din. Darila naj se po možnosti oddajo v nedeljo dopoldne v gostilni Renčelj. K obilni udeležbi vabimo odbor.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Četrtek, 3. decembra ob 20. uri »Ptičar«, ab. C.
Petek, 4. decembra. Zaprt.
Sobota, 5. decembra ob 15. uri »Rdeča kapica«. Premijera. Otroška predstava.
Nedelja, 6. decembra ob 20. uri »Zemlja smehljaja«.

Ptujsko gledališče.

Ponedeljek, 7. decembra ob 20. uri »Slaba vest«. Gostovanje marib. gledališča.

Sobota in nedelja v gledališču. V soboto 5. t. m. ob 15. uri bo prva letošnja otroška predstava, krstna predstava otroške spevoigre Danila Gorinška »Rdeča kapica«, ki ji je ugledil glasbene točke P. Rasberger. Delo režira H. Tomašič, gledališki vojaški orkester dirigira kapelnik Herzog, plese je našel A. Haraštovič. Po en otrok do četrtega leta ima na krilu staršev prost vstop. Kljub velikim stroškom veljajo običajne dramske cene. — V nedeljo 6. t. m. se bo ob 20. uri pela Leharjeva melodijozna opereta »Zemlja smehljaja«, ki je med občinstvom izredno priljubljena, o čemer pričajo dosedanje njene razprodane uprizoritve.

Četrtek

Petek

SVENGALI

Znanstveni eksperimenti

Velika

kavarna

Najlepši Miklavžev večer 5. in 6. decembra v Veliki kavarni.

Igralcem državne razredne loterije v upravi »Jutra« in »Večernika« v Mariboru vladno sporočamo, da so srečke za II. razred 23. kola že prispele in jih lahko zamenjajo. Žrebanje II. razreda se bo vršilo 15. in 16. decembra 1931.

Proslave 1. decembra

Praznik zedinjenja v Radvanju.

Že dne 30. nov. se je v radvanjski šoli okrasil II. razred za proslavo »Zedinjenja«. Dne 1. decembra je bila ob 8. uri v radvanjski kapeli slovesna služba božja. Po maši so otroci in občinstvo odšli v šolo. Tu je bila interna slavnost. Poleg mnogoštevilnega občinstva je bil zastopan skoro ves občinski odbor, Sokol in požarna bramba. O pomenu zedinjenja je govoril šol. upravitelj. Po govoru je sledila državna himna. Nato so sledile posamezne deklamacije ter vmes narodne pesmi. Z lepim obiskom so Radvanjčani pokazali, da so zavedni Jugoslovani.

Proslava 1. decembra v Studencih

je bila letos izredno svečana. Na predvečer je Pomladek rdečega križa deklisne osnovne šole priredil na lastnem odru slavnostni večer z igrice, pevskimi in rajalnimi nastopi. Spretno sestavljen program je mnogoštevilnim gledalcem zelo ugajal. Ponovno se je videlo, da učiteljski zbor polaga veliko važnost na domovinsko vzgojo šolske dece, za kar mu gre vse priznanje! — Deška osnovna šola je proslavila ujedinenje skupno s Sokolom na praznik po maši v Sokolskem domu, kjer se je poleg Sokolov zbralo tudi mnogo občinstva, z zastopniki občine in cerkve. Pevske točke in deklamacije s telovadbo učencev so ugajale, sokolski nastopi moške in ženske dece ter obeh naraščajev so pa s svojo izrazitostjo gledalce naravnost navdušili. Šol. upravitelj in starosta Soko'a Hren je s tehtnimi besedami tolmačil mladini in starim pomen narodnega praznika, načelnik Hočevnar pa je izročil ob tej priliki tekmovalcem lanskega sokolskega izleta v Beogradu savezne diplome. Prejeli so: br. Ferš in Zej veliko diplomu za 7. mesto, br. Kovačič, Letnik in Černovšek male diplome, br. Berlek pa diplomu za 2. mesto na župni smučarski tekmi. V znak priznanja so bili odlični tekmovalci iskreno aklamirani. Studenški župan g. Kaloh pa je izrazil vzgojiteljem mladine iskreno zahvalo, na njegov poziv so navzoči zaklicali visokemu kraljevemu domu trikratni: Živio! Proslava je ob navzočnosti vseh slojev sijajno uspela.

Strašna eksplozija bencina.

V skladišču bencina nekega šoferja v Varšavi se je pripetila strašna eksplozija, ki je zahtevala pet smrtnih žrtev, tri žrtve pa so nevarno ranjene in se bore s smrtjo. Eksplozija je močno poškodovala tudi sosedne zgradbe.

priredi smuške tečaje za začetnike in iz-
vežbane pri »Pohorskem domu« (1030)
na Pohorju (dostop iz Maribora in
Lustaja Hoče 2 in pol ure). V vsakem
tečaju, ki traja sedem dni, se vrši
ločeno strokovni pouk za začetnike
in za izvežbane. Prvi tečaj traja od 25.
dec. 1931 do 1. jan. 1932, drugi od 1. jan.
1932 do 7. jan. 1932. Za vsak tečaj pla-
čajo člani Din 395.—, nečlani Din 435.—
ter se jim za to nudi tekom sedmih dni
sledede: Prvovrstna prehrana, obstoječa
iz zajtrka, kosila, južne in večerje. Udob-
nih prenočišč v celodnevno zakurjenih
sobah, kjer je na razpolago topla in mrz-
la voda. Teoretičen in praktičen pouk
potom strokovnega smuškega učitelja. V
domu komfort, električna razsvetljava,
radio, kopalnica itd. V gornji vsoti je
všeta tudi prijavlina in učnina za celi
tečaj. Prihlave se sprejemajo za prvi te-
čaj do 20., za drugi tečaj do 25. t. m. Ob
prijavi se plača Din 150, ostalo vsoto ob
začetku tečaja. Prijava se lahko odpove
najkasneje pet dni pred začetkom teča-
ja ter se v tem slučaju vrne Din 150. Pri-
jave sprejema ustmeno ali pismeno: »Ma-
riborski smučarski klub«, urarna Stojec,
Maribor, Jurčičeva ul. 8. — Program
kluba za sezono 31/32 obsega sledeče
prireditve: Omenjena tečaja, katerim sle-
de v slučaju ugodnih snežnih razmer te-
čaji v Mariboru ter tečaji v Sv. Lovren-
cu na Pohorju januarja meseca. Dne 17.
jan. 1932 smuška tekma za klubovo pr-
venstvo na Ruški koči, dne 24. jan. 1932
smuška tekma na daljavo 50 km s star-
tom in ciljem Ruška koča za prehod
pokal tvrdke »Meinel-Herold«. Ta tekma
obeta postati ena najinteresantnejših pri-
reditvev v naši državi, ker bodo zbrani
na startu naši najboljši smučarji. Februa-
rja in marca meseca krmarske vožnje
in izleti na Pohorje, Urško, Peco, Koziak
in smoljadi na Alpe. — Smuči

Tannenberg

Ruska tragedija v mazurskih gozdovih.

Uvod.

Bodoči nemški feldmaršal je svojčas, ne po svoji volji, zapustil aktivno službo. Trdilo, da je nepričakovana ostavka bila posledica konflikta na nekem jesenskem manevru, ko je trdovratni, v politiki neizkušeni general se drznil »razbiti« čete, ki so se nahajale pod poveljstvom cesarja samega. Verjetno je seveda, da je to samo anekdota, ker je Hindenburg skoro gotovo podal ostavko vsled odsluženja določenega števila let. Gotovo je pa, da »imperator« ni simpatiziral z njim.

Za načelnika štaba je bil imenovan mladi general Ludendorff, ki se je ravno kar odlikoval pri Liège-u.

Pobito osmo armado so naglo dopolnili s svežimi močmi. Poleg tega so z zapadne fronte prepeljali sem dva cela korpusa — rezervni gardni in XI. armadni — ter osmo konjeniško divizijo. Po zaslugi gostega železniškega omrežja je bila sveža armada bliskoma prenesena v zaledje od neprestanih bojov izmučeni in lačni ruski armadi.

Med tem je ruski general Rennenkampf, opogumljen po neprestanih zmagah in po ogromnem porazu Nemcev pri Gumbinenu se pomikal vedno bolj in bolj proti zapadu. Strategičnega manevra Nemcev, ki so prenesli bojne operacije na jug, ni mogel razumeti. Istotako ni tega razumel; niti ni imel o njem pojma ruski glavni stan, ki je neprestano pospeševal pomikanje ruske armade naprej, ter stremel le za tem, da zadovolji francoskega generala Joffra, ki je neprestano moledeval pri ruskem carju, da reši Francijo. Zato je ruski stan sklenil, posvetiti rusko armado temu cilju in toliko časa korakati v notranjost Nemčije, dokler ne bodo Nemci primorani, odtegniti večji del svoje armade z zapadne fronte — torej, dokler ne bo rešen Pariz.

Druga ruska armada, ki je obstojala iz petih maloštevilnih korpusov (I., VI., XIII., XV. in XXIII.), je morala s svojim pomikanjem po črti od Porevda pomagati že izčrpani prvi armadi (pod poveljstvom generala Rennenkampfa) in odrezati Nemce od Visle.

Poveljnik druge armade, general ka-

valerije Samsonov, se je dobro zavedal nevarnosti te strategične operacije.

Ofenziva armade v neobljudeni pokrajini, ubogi in brez vsakih poti, daleč od železniških prog, je onemogočila armadi pravočasni dovoz. Armada, na hitro sestavljena, z velikim pomanjkanjem inventarja in moštva, ni predstavljala ničesar mogočnega. Vsled tega je nad vso to bojno operacijo visel velik vprašaj.

Obotavljanje generala Samsonova je bilo hladno sprejeto v glavnem štabu fronte; celo obdolžili so ga, da mu primanjkuje poguma in odločnosti. Kdor pa je poznal pokojnega generala, je vedel, da je to laž. General Samsonov je bil eden najbolj nadarjenih ruskih poveljnikov. Pažnjo nase je obrnil že za časa rusko-japonske vojne s svojimi zmagami pri Vafangou in Sahé. Odlikoval se je tudi kot ataman donske vojske in kot general-gubernator, ter vrhovni poveljnik turkестanskega vojnega okrožja, kjer je bil zelo priljubljen.

Dobro je preštudiral moč sovražnika in vojno pozorišče ter si zato ni delal nobenih iluzij o predstoječi borbi. Prisiljen je bil gledati načrte glavnega ruskega štaba nekoliko skeptično.

Toda, ali je mogel on, general s slajnim bojnim slovesom, odkloniti v odločilnem trenutku to odgovorno mesto, ki mu je bilo z velikim zaupanjem poverjeno?

22. avgusta je armada prekorčila mejo. Pomikanje armade se je vršilo ob zelo težkih pogojih: pri veliki vročini, po mazurskem pesku, pri popolni neorganiziranosti armadnih zaledij. Saj celo mnoge čete niso bile preskrbljene z inventarjem. Posebno slabo je bila urejena medsebojna zveza. Čutilo se je pomanjkanje divizijske konjenice. Ostre zahteve glavnega stana — odrezati Nemce od Visle — so pretvarjale pomikanje armade v forsiran marš. Armada se je bližala bojnemu polju izmučena, trudna, slabo razporejena in skoro brez moči.

Proti večeru 22. avgusta je strla upor Nemcev in zavzela črto Ortelsburg—Neidenburg—Soldau.

Drugi dan je bila z naskokom zavzeta utrjena nemška pozicija pri Orlau—Frankenau. Nemci so se umaknili. Ruska armada je nadaljevala pomik na slepo, z zavezanimi očmi. Med tem pa se je že na njenem levem krilu dvignila mogočna nemška pest.

Moči obeh armad in ugodnost pokrajine v prid Nemcem — vse je že vnaprej kazalo, kakšen bo izid boja. Nemška armada, sestoeča iz osmih divizij in devetdesetih baterij, sveža, dobro opremljena, izvrstno orijentirana, je imela za nasprotnika po celi široki fronti razmetano, od dolgega pohoda izmučeno rusko armado, sestoečo iz devetih pešadijskih divizij in šestdesetih baterij. Primanjkovalo je zmagovite ruske konjenice.

Obkoljeni in odrezani.

Armada se je pomikala še nadalje proti severu. Nevarnost, ki je pretila levemu krilu, je prisilila Samsonova, da je zaokrenil fronto proti zapadu oz. proti severozapadu.

General Samsonov je dobro vedel, da bo nadaljno pomikanje uničilo armado. Toda vsled neprestanih zahtev glavnega stana in v strahu, da ga vnovič ne obdolžijo pomanjkanja odločnosti, je sklenil žrtvovati armado in svoje lastno življenje je ter nadaljevati ofenzivo.

Med tem je nemško poveljstvo imelo že jasno sliko ruske ofenzive. Ulovljeni radiogrami so odkrivali generalu Ludendorffu natančno razporedbo ruskih moči. V torbi ubitega ruskega oficirja so celo slučajno našli splošno direktivo. Nemški poveljnik je imel izredno priliko, da je lahko pobil vsako četo posebej.

26. avgusta se je začel boj, ki se je spremenil vsled razmetanosti ruskih moči v celo vrsto korpusnih bitk. Vojni zgodovinar bo mogoče v bodočnosti natančneje podal to krvavo dramo v mazurskih gozdovih, ki pa jo bomo podali le shematično, ne spuščajoč se v podrobnosti.

Šesti korpus, ki je bil na desnem krilu pod poveljstvom nezmožnega generala Bagoješčenskega, ki o vojni pojma ni imel, je bil s treh strani napaden od Nemcev in se je v neredu umaknil proti Ortelsburgu.

Prvi korpus na levem krilu, pod generalom Artamonovim, je bil istotako napaden. — Stojim kot skala! — je brzojavljaval general Artamonov, sam se pa je umaknil proti Soldau in tako odkril levo krilo armade.

Dvajsetosmi korpus je prišel v ogenj težke nemške artilerije in se je umaknil k Lipau. Vsa težkoča naslednjih bojev je navallla na ramena centralne skupine sedemna stega korpusa generala Klugeva in petnajstega — generala Martosa, Zad-

njemu se je posrečilo prodreti številnejše Nemce in začel se je pomikati naprej, ne vedoč, da sta se obe krili že umaknili.

Korpus Klugeva je istotako v hrabrem naskoku zavzel Allenstein, toda vsled velike utrujenosti čet ni bil v stanu izrabit uspeha in pomagati sosedu. Zveza med četami se je pretrgala. Vsem tem neprilikam se je pridružil še ta, da se je ravno v tem kritičnem času štab armade selil iz Neidenburga v Nadrau in s tem je uprava armade faktično prenehala. General Samsonov, ki še ni vedel, da sta obe krili že uničeni, je sedaj uvidel, da je navzlic vsem zahtevam glavnega štaba sedaj nemogoče nadaljnje pomikanje. Vsakemu nadaljnjemu prodiranju so pretile strašne posledice. Ob grmenju topov in pokan u pušk se je general Samsonov v spremstvu štaba in oddelka kozakov napotil k bližnji pešadijski četi. Zadelo je povelje o umiku armade proti Neidenburgu.

Toda Neidenburg so že zasedli Nemci... Krila uničena... Pot nazaj je bila zaprta... 30. avgusta so izmučeni po neprestanih bojih, lačni, potrgani in obkroženi od Nemcev, položili orožje ostanki trinajstega in petnajstega korpusa.

Tragična smrt generala Samsonova.

Štab druge armade z generalom Samsonovom na čelu se skuša skriti v gozdu... Krog in krog sliši o streljanje nemških patrol, ki pobijajo posamezne male skupine.

Ponoči, ko se je streljanje nekoliko umirilo, je štab razjahal in začel bloditi peš po gozdu, iskaje priložnost, uiti iz nemške zanke.

Kaj je čutil v tistih trenutkih poveljnik druge armade?... Kako duševno borbo, kakšne muke je tekom teh tragičnih ur moral prestati nesrečni general Samsonov?... Njegova narava se ni mogla sprijazniti z grenkostjo poraza in sramoto... Predati se sovražniku, on ne more!... Časa trpljenja mora biti izpita do dna... Neopaženo se oddalil od svojih spremljevalcev in povleče samokres. Osamljen strel prekine tišino gozda...

S to dramatično epizodo je končala katastrofa pri Tannenbergu, pod istim Tannenbergom, pri katerem je pred petimi stoletji zedinjeno rusko-litvansko vitezstvo poponoma porazilo viteze levtonskega (nemškega viteškega) reda.

A. Giebov in S. Petejan.)

Lokal

za pisarno ali obrt tik kolodvora oddam, Aleksandrova 48. 5563

Lepa meblirana soba,

sep. vhod, elektr. razsvetljava, se odda tako boljši osebi. Vrazova ul. 6 pritišče levo. 6000

Lepo sobo in kuhinjo

s pritliklami oddam mladoporočence-ma. Primorska ul. 10. 5555

MIKLAVŽ

kupuje le praktična darila, kakor ročne torbice, listnice, aktovke, nahrbtnike, gambaše itd. pri Ivan Kravosu, Aleksandrova c. 13. 5512

Soba in kuhinjo

takoj oddam. Stritarjeva ul. 25. 5559

Za Miklavža znižane cene.

Ure, zlatnina, srebrnina, optični predmeti, servisi za likere itd. Cenena popravila z garancijo. Mulavec, Kralja Petra trg (pri državnem mostu). 5547

Stanovanje

v vili takoj oddam. Trubarjeva ul. 11/1. 5556

Knjigovodja-korespondent

išče zaposlitve v Mariboru. Gre tudi kot skladiščnik. Zadovolji se tudi z plačo Din 600 mesečno. Ponudbe na upravo Večernika pod »Knjigovodja-skladiščnik«. 5535

Smučarski loden v modri in rjavi barvi

v cenah po Din 60.—, 90.—, 110.—, 135.—, 160.—, 190.— in 220.— nudi tvrdka 5505

FRANJO MAJER — MARIBOR, Glavni trg 9.

Lepa Miklavževa darila

Priporočamo krasno izbiro sank, smuč, vseh potrebščin in drsalk po jako zmerljivih cenah. Pinter & Lenad, Maribor, Aleksandrova cesta. 5565

Za Miklavža in Božič

velika izbira najrazličnejših finih keksov odprtih in v kartonu,

Kruh za sendviče, Grahamov kruh, zračni kruh (diabetikerji), fino mlečno in luksuzno pecivo priznane finega okusa, črni in beli kruhi.

Hartinger in drug

velepekarna, Aleksandrova cesta 29.

zastopniki so sprejeli

Nadgeometer

Adolf Götz

obl. avt. civ. geometer je preselil pisarno na Aleksandrovo c. 19 (Nasproti Cvetlične ulice)

Sanke

Igrače, drobnarije, parfumerije, pletenine, papir l.t.d. zelo ugodno v galanterijski trgovini

Drago Rosina

Vetrinjska 26.

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“!

Obveščam cenj. odjemalce, da sem s 1. decembrom prevzel trgovino

M. Serac na Aleksandrovi cesti 23

Poleg vseh predmetov, katere je ta trgovina do sedaj že vodila, in sicer: krojaške potrebščine, galanterijo, pletenine, svilen perilo, nogavice, trikotaže itd., sem vpeljal tudi najrazličnejše higijenske in kozmetične potrebščine, pletenine in steznike najnovejših dunajskih modelov, tudi po meri. Krojačem nudim znaten popust, državnim namščencem pa plačilne olajšave.

Da omogočim cenj. odjemalcem za Božič ugoden nakup, sem radi vpeljavle znatno reducirale cene ter vabim cenj. odjemalce, da se o tem brezobvezno osebno prepričajo v moji trgovini.

Za točno in solidno postrežbo jamčim ter se priporočam 5564

Franc Škof

MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 23.